

Hiteles és megbízható adatok szerint a horganyhalvaggal telített tölgy talpfa tartóssága mintegy 16—20 évre tehető, és természetes elhasználása is ezen időnek felel meg. Ugy látszik, hogy ezen körülményeknek tulajdonítható, hogy ez idő szerint horganyhalvaggal való telítés a legáltalánosabb.

(Folytatása következik.)

Fakereskedelmünk kiváló tekintettel az aldunai államokra.

Irta: Tigermann Sándor.

Fakivitelünk folytonos hanyatlása az 1884-iki év óta ismeretes. Ezen sajnálatos tényt az érdekelt körök az általuk egybehívott értekezleteken tüzetesen megbeszélték, számos javaslatot tettek és vitattak meg, melyek a kivitel élénkítését és az árak emelését czélozták. A fatermelők országos értekezlete azonban más szert e czél elérésére nem talált alkalmasnak, mint azt, hogy a nagyméltóságu földművelés- ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minisztériumhoz kérvényt intézett a dunántuli állomásokra nézve a szállítási díjak leszállítása és galicziai áruknak a magyar államvasutakon a refactia kedvezménye alóli kizárása iránt. — A nagyméltóságu kereskedelmi minisztérium az ezen kérvényben kifejezett óhajokat készségesen teljesítette; a szállítási díjak a magyar államvasutak buda-brucki, báttaszék-zákányi vonalának állomásaira nézve, továbbá a m. nyugati vasuton, a budapest-pécsi, a mohács-pécsi és a bécs-parcsi vonalokon jelentékenyen leszállítottak, a refactia kedvezménye pedig az Órlón át behozott galicziai árútól az oderberg-kassai vasuton elvonatott.

Általánosan feltételezték, hogy a déli vasut alacsony díj-szabásai mellett eddig nagy mennyiségben behozott steieror-

szági áru által a magyar termékektől elzárt fogyasztási terület megnyitása folytán, valamint a magyar termékekkel erősen versenyző galicziai áru behozatalának megnehezítése következtében, a magyar fakereskedelemben okvetlenül érezhető javulás lesz észlelhető. Azonban ezen intézkedések nem idézték elő a várt eredményt, hanem beállottak az 1886-iki évben további árhanyatlások és a fogyasztási viszonyok határozott rosszabbodása; míg ma megelégedéssel constatálhatunk könnyebb elárusítást és magasabb árakat.

Bebizonyult tehát, hogy pusztán csak kormányzati, adminisztratív intézkedések által ezen üzletág nem emelhető és hogy első sorban inkább az illető fogyasztási területeken fennálló viszonyok, valamint még sok más tényező határozza meg az üzletág helyzetét. Világos továbbá, hogy mennél több fogyasztási terület áll valamely gyártmánynak rendelkezésére, annál könnyebb az eladás, és hogy akkor a készletek felhalmozódása és az ebből eredő árhanyatlás előre kizártnak tekintendő. Ha azonban az idén fagyártmányaink valamivel magasabb árak mellett értékesíthetők is, ezen árak mindazonáltal nem állanak még a kellő arányban a nyers anyag és az előállítás költségeihez; annyira nem, hogy még legalább 8—10 százaléknyi áremelkedésnek kellene beállnia, hogy a gyártás az iparosokra nézve jutalmazónak mutakozhassék és hogy befektetett nagy tőkéjük kellő kamatozása biztosítva legyen.

Nézetünk szerint most első sorban a magyar termelők feladata a magyar termékek számára az eddigi piacokat nemcsak megtartani, hanem kiterjeszteni és új fogyasztási területeket biztosítani, melyek e termékeket oly nagy mennyiségben fogyasztszák, hogy az értékesítés arányban álljon a nagy termeléssel. Az eladásnak élénknek és folytonosnak kell lennie, nehogy a vállalatok csakhogy működhessenek, kénytelenek legyenek nagy árukészleteket felhalmozni, ezeket

azután később olcsón eladni és ezáltal az árbeli viszonyokra visszahatást gyakorolni. A ma oly tökéletes közlekedési viszonyok mellett, midőn a Magyarországgal közvetlenül határos területekre, sőt magába Magyarországra más országokból is ugyanazon vagy talán még alacsonyabb árak mellett visznek be árukat; midőn mindig ujonan épülő vasutak folytán, a minő a Munkács—Sztryi vonal, ujabban ismét jelentékeny erdőségeket kezdenek kihasználni és feldolgozni: az ezen irányban tanusított mulasztás ugyszólván büntetendő könnyelműség lenne, mely egyuttal az erdőtulajdonosokat és így az országot is súlyos veszteséggel sújtaná, mert minden bizonynyal az erdőértékek gyors hanyatlását vonná maga után.

Ha az érdekelt körök teljesen átértik feladatukat és elvannak határozva azt erélyesen teljesíteni is, úgy ezáltal a conjunctura roszabbodásának és az árak további hanyatlásának hossza időre eleje volna véve. Hogy kimutassuk, hová kell irányulnia nézetünk szerint a magyar fatermelők és kereskedők törekvésének, szemlét fogunk tartani az egyes fogyasztási területek fölött és egyuttal megismertetni igyekszünk azon viszonyokat, melyek a fakereskedelem szempontjából tekintetbe veendő, a, mennyire ez egy rövid czikk keretében lehetséges.

Vegyük először a hozzánk legközelebb fekvő Romániát szemügyre. A fennállott kereskedelmi szerződés felbontása óta, vagyis az 1886-ik évi junius elseje óta oda semmi áru sem vihető ki, mivel azt a megas vámtételek: deszka után mm 3 frank, szálfáért m^3 15 frank (mi körülbelől az érték 40—50 százalékának felel meg,) nem engedik. A román kereskedők, legalább nagy részük, a mult évben kérvényt intéztek a román kormányhoz az iránt, hogy a fa bevitelre nézve semminemű kedvezményt ne engedélyezzen, hogy északi Romániának fagazdagsága mellett, magában az országban fejlődjék ki a faipar, hogy az ujonan építendő vasutvonalak

által lehetővé tétessék, az árukat egészen a Dunáig szállítani és a magyar versenyt onnan teljesen kiszorítani. Moldvában tényleg alapítottak is néhány gőzfűrészvállalatot, a melyek Bukarestet látják el és a vidékre is szállítanak egy keveset. De ezek, mint az ottani kereskedők magok is kezdik belátni, nem képesek a Magyarországgal fennállott összeköttetést pótolni, mivel a moldvai termelők megbízhatlanok, árukat csak készpénzfizetés mellett és az esetben is csak akkor és csak oly minőséget szállítanak, a mikor és a milyen nekik tetszik. Hogy mennyit ér az ilyen összeköttetés azt minden kereskedő az első pillanatra meg fogja ítélni. Ezt nem tekintve a termelés nem áll arányban a fogyasztással, úgy, hogy a raktárakban a készletek nagyon megfogytak és a Duna mentén levő városokban ugyyszólván faáru, vagy egyáltalán nem vagy csak felette magas árakon kapható. A magyar áruk főconcurrense Romániában, melylyel számolni kell, a galaczi gőzfűrészvállalat (*Société anonyme pour exploitation des forêts*) mely a nyers anyag legnagyobb részét Bukovinából hozatja a Pruthon és szép árút szállít, de most a vámháboru folytán működését beszüntetni kényszerült. A többi belföldi gyártmánytól semmit sem kell tartani, mivel a fakereskedő még magasabb árak mellett is a Magyarországból bevitt árunak előnyt ad a roszul vagy sehogyan sem kezelt és nem egyenletesen fűrészelt deszkák felett, mert amazt könnyebben és nagyobb haszonnal adhatja el.

A fent említett körülmények folytán tervben volt a galaczi gőzfűrészvállalatot Réni nevű orosz határvároskába áthelyezni; és azon czélból, hogy ezen vállalat Romániának megtartassék, mozgalom indult meg az iránt, hogy a nyers anyag behozatala vámmentessé tétessék, ellenben a kész árura magas vám vetessék, mi által az idegen árubehozatala véglegesen lehetetlenné válna. Ha ezen mozgalom célzott érne, akkor

kivitelünknek Romániába valóban minden időre vége lenne; mi tekintve az ott fogyasztott nagy mennyiségű keskeny árut, igen sajnós lenne. Nagyon kíváncsi volna tehát, hogy ha a kormány a szerződési tárgyalásoknál oda hatna, hogy vagy mind a nyers anyag, mind a kész áru vámmentesen legyen kivihető Romániába vagy mindkettőre egyenlő vám vettessék, hogy a kész áruk kivitele oda továbbra is lehetséges legyen.

A ki Bulgáriát ismeri, az tudni fogja, hogy mily külsővel bírnak a bolgár városok és helységek, melyek még a törökök uralma alatt épültek és csupa fakunyhóból állanak, hogy ez az ország tulajdonképpen csak most van keletkezésben.

Csak most épülnek nyilvános épületek, kaszárnyák és a gazdagabb emberek részére házak, már t. i. európai értelemben. Az újonnan letelepülők lakházakat és gazdasági épületeket építenek, a helységekben most emelnek iskolákat, templomokat, mely építkezéseknél mindenütt kisebb nagyobb mennyiségben fa szükségeltetik. Az ottani viszonyok megállapodása és a békés jövő biztos tudata esetén az építkezés ez országban nagy fejlődésnek fog indulni és e szerint a faszükséglet is igen nagy lesz. A fakesereskedelemre nézve Bulgáriában csak a Duna mellett fekvő városok, ezek között pedig különösen Sistova a mérvadó, mert a Duna melléki városok látják el árukkal az ország belsejét, de magában Sistovában is évenként mintegy egy millió franc értékű fűrészárut fogyasztanak, a melynek legnagyobb része Magyarországból szállíttatik oda. A szükséglet kisebb részét, jöllehet a magyar termékek olcsóbbak, mégis Galaczból és Brailából fedezik, mivel a bolgár építkezéseknél nagy mennyiségben alkalmazott két- és négy oldalra faragott gyöngébb méretű fák, az úgynevezett „grindi és lantusurik“ ott oly rendkívül olcsó áron kaphatók, hogy

Magyarország ezekkel nem versenyezhet. E fák kedvéért kénytelenek a kereskedők ott deszkákat is vásárolni, hogy a szállításra alkalmazott vitorlás hajókat (Caic) teljesen kihasználhassák, mert ezen fák csak a fedélzeten találnak helyet, a hajó belsejét ennél fogva deszkákkal kell megrakni. Magyar áruért Bolgárország Duna melletti állomásain, (Widdin és Rohova között), a következő árakat fizetik :

Egy hajó teher vétele alkalmával, mely 7000 köbláb keskeny fűrészáruból (3'7'' széles deszkából és lécekből) továbbá 3000 köbláb 8.12'' széles deszkából áll, köblábanként átlag 48 krt. Vékony fenyőszálfákért: (szarufák) 5⁰ hosszuért 1 frt 10, 6⁰ hosszuért 1 frt 65 kr, 7⁰ hosszuért 2 frt 20 krért darabonként.

Sistovában, Nikápolyban, Plevnában, melyek az előtt kizárólag Galaczból vették a fát, még most is divnak, a másutt Bulgáriában már nem használt, u. m. galaczi méretek.

Ezek legtöbbször 3.50, 4 és 5 m hosszú, 15, 16, 18, de leginkább 22, 24, 25, 28 és 31 cm széles luczfenyődeszkák, melyek Galaczon m³-ként 38 frttal adatnak el. Ez anyagot, mivel szép fehér színű és csak kevés csomóval bir, szívesen vásárolják a bolgár fakereskedők.

A magyar és román fűrészáru beszerzési árai között fenálló különbözet a következő számításokból vehető ki.

A Magyarországon készült luczfenyődeszka az előbbi méretekben Sistovába való szállítással együtt m³-ként,

39 frankba kerül (aranyban).

Ehez a magyar áru után

fizetendő 8¹/₂⁰/₀-es beviteli

vám 3.32 frank.

Összesen . 32.32 frank aranyban.

A román áru m^3 -ként . 38 papirfrankba kerül,
 ebből a $17\frac{0}{10}$ -es aranyár-
 folyamkülönbszetet levonva = 6.46 papirfrank.

Marad . 31.54 aranyfrank,
 ehhez a hajón való szállítás 5 "

beviteli vám a román áru
 után (100 kilo 1 frt 50) =

5×1.50 7.50 "

Sistovába szállítva összesen . 44.04 aranyfrank.

E szerint a magyar áru közel 2 frankkal olcsóbb m^3 -ként mint a romániai áru. Mindazonáltal a kivitel Magyarországból Bulgáriába meglehetősen jövedelmezőnek mondható; a fenti 48 kros árból 5 krt levonva a szállítási költségekre, köblábanként 43 krnak felel meg itt Budapesten, s így ez az ár a helybeli budapesti árt köblábanként 4—5 krral meghaladja.

Szerbiában a múlt évben csekély volt az üzleti forgalom; a bolgár háboru zavarai okozták e befolyást a kereskedelemre; ez idén azonban a megrendelések már nagyobb számban történnek, mert a fogyasztás és kereslet élénkebb lett. És minthogy Szerbiában az aratás igen kedvező volt ez idén, őszre meglehetősen fogyasztásra számíthatunk, amely, mint rendszeren, részben Magyarországból fog fedeztetni. A fakivitel azonban, Szerbiába a magyar termelőkre nézve éppen nem mondható jutalmazónak, mert azon választékokból melyekkel bőven szolgálnánk, t. i. a keskeny $1\frac{1}{2}$ " vastag deszkából, léczből, és jegenyefenyőanyagokból, Szerbiába csak igen kis mennyiség szállítható, mivel ezek Kottoriból és Eszékből a Száván tutajokon oly olcsón hozatnak be Szerbiába, hogy emiatt a verseny rendkívül megnehezítettetik. A $\frac{3}{4}$ " léczek Kottori és Eszékből két minőségben szállíttatnak és az I. osztályu lécz száza 4 frt 50 kr, a II. osztályu 4 frt. A $1\frac{1}{2}$ "

vastag deszka tutajon véve köblábanként (Belgrádba szállítva) csupán 31 $\frac{1}{4}$ krba kerül. Az áru ugyan a vizen való szállítás következtében iszapos és nedves, de a vevő nem kíván szebb minőséget és így a tiszta és jobb de jóval drágább magyar áru a kellő méltánylásban nem részesülhet. A vastagabb deszkánál és a $\frac{4}{4}$ léczeknél az arány a magyar árura nézve már sokkal kedvezőbb. Jegenyefenyőárút Szerbiában csakis a vidék számára keresnek, míg a nagyobb városok asztalosai csupán lúczfenyődeszkát kérnek és ennek minőségére nézve is oly magas igényeket táplálnak, melyeknek csakis egyes termelő vidékek — ezek közt legelső sorban az erdélyiek — felelhetnek meg.

A napi árak Belgrádban a következők:

Vasuton szállított 5—7 hüvelyk széles lúczfenyődeszkákért, köblábanként	54 kr
szélesebb méretűekért köblábanként	64 „
5—12" széles méretű II. osztályu áruért	54 „
léczekért köblábanként	42 „
jegenyefenyő deszkákért köblábanként	48 „

Hajón való szállításnál ezen árak köblábanként 3 krral olcsóbban számíttatnak.

A politikai bonyodalmak 1885-ik év ősze óta kedvezőtlenül befolyásolják Bulgáriában az üzleti viszonyokat, mindazonáltal el kell ismerni, hogy a Balkán félsziget összes államai között, Romániát is beszámítva, Bulgáriában a legjobbak a pénz- és hitelviszonyok. Az ország lakosai elég pénzzel rendelkeznek, de a parasztok és részben a többi lakosok is még mindig nem merik a pénzt forgalomba hozni, hanem elásva tartják azt, addig míg végre egy végleges hosszú időre biztosított béke nem fogja áldásait ezen országra is kiterjeszteni. Bukások itt nem fordulnak elő, a bolgár fizet, ha néha nehezen is, de okvetlenül fizet; a hitelezők ez irányban meg lehet-

nek nyugodva. Oly kereskedő, ki fizetéseképtelennek jelentené magát Bulgáriában, polgártársai előtt örökre elveszítené hitelet és becsületét. Mi csak ismételhetjük, hogy Bulgária folytonosan emelkedik és az ez idei kitűnő termése után s még sok éven át jó és jövedelmező fogyasztási területet fog képezni, még pedig emelkedő faszükséglettel.

A rovar-mag és növény-gyűjtemények jókarban tartásáról.

Közli: PISO Cornél, m. kir. erdész.

E rövid utasítást a rovar-mag és növény-gyűjtemények jókarban tartásáról azon oknál fogva óhajtom e becses lapokban közzétenni, mert tudomásom szerint a magyar szakirodalom ily közleményekben nem nagyon bővelkedik.

Mindamellett ki kell jelentenem, hogy soraim semmi újat nem tartalmaznak, s ezért nem is szólnak tapasztalt szakembereknek, hanem csupán azon szaktársaknak, kik ily gyűjtemények birtokába jutva, a kezelés szoros módja felől kellő tájékozással nem bírnak, továbbá kezdőknek, kik gyűjteményeket szerezni óhajtanak, végre jó szolgálatot vélek tenni ez által még az erdőőri szakiskolák azon vezetőinek is, a kik az iskola birtokában lévő gyűjtemények jókarban tartása végett nagyobb idővesztességgel és egyes szakmunkákból volnának kénytelenek tájékozást meríteni.

Minden gyűjteményt a reá romboló hatással bíró tényezők és ellenségektől kell megóyni.

A gyűjtemények ellenségei a következők:

1. a por,
2. a penész,